

FOAIA POPORULUI ROMÂN

Apare în fiecare zi cu cele mai noi știri din țară și străinătate

ZIARUL ZILNIC :

ABONAMENTUL: „Foia Poporului Român“, „Foia Ilustrată“ și „Cucu“ pe un an 18 cor., pe jumăt. de an 10 cor., pe un sfert de an 6 cor., Pe o lună 2.40 C.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BUDAPESTA, VII, ILKA-UTCA
NRUL 36. :: TELEFON: 47—82.
MANUSCRISE NU SE INAPOIAZA

ZIARUL POPORAL :

ABONAMENTUL: „Foia Poporului Român“, „Foia Ilustrată“ și „Cucu“ pe un an 7 cor., pe jumăt. de an 3.50 cor. Pentru America pe un an 3 dolari.

Prinos unui erou maghiar

— Erou în viața politică, erou pe câmpul de războiu —

În ziarele vieneze și budapeștane s'a putut citi ieri următoarea istorisire înduioșătoare: Un ofițer rănit sosit la Viena a făcut următoarele comunicări interesante despre ultimele momente din viața deputatului Zoltan Désy, căzut pe câmpul de onoare:

Era târziu noapte în localitatea Horodenko din Galiția. În cafeneaua Edison ședea la o masă ofițeri austriaci și unguri. Pe la adâncul nopții intră în local un militar. Bine înfășurat în manta lui — nu se putea cunoaște de-i soldat sau ofițer. De odată un medic de honvezi ungar observă:

— Camarazi, cred că Zoltán Désy se află în mijlocul nostru.

Și un alt locotenent ungar îl recunoaște.

— Sînt Zoltán Désy, declară militarul nou sosit. Indată popularul bărbat politic ungar a fost inconjurat de ofițeri și i s'a dat locul de onoare la masa acestora.

Un ofițer austriac întrebă pe Désy:

— Spune-mi, camarade, la vîrsta ta, doar nu erai obligat să pornești pe câmpul de luptă?

După un moment de meditare, Désy răspunse:

— Cum voi vorbi în parlament despre război, dacă n'am luat parte la el? Să judec toate, ca bărbat politic numai din auzite? Nu, nu! Zoltan Désy vrea să-și facă o părere despre război, din propria-i experiență.

Iată însă că la 2 dimineață vine ordinul că batalionul de honvezi din care făcea parte și Désy, să pornească la atac contra cazacilor, cari se apropiau de pozițiunile noastre. Désy salutând pe camarazii lui, părăsi în pripă cafeneaua.

În ziua următoare sosi vestea că trupele de cazaci au fost respinse, dar și că Zoltán Désy și-a găsit moartea eroică în aceste lupte. Cadavrul lui prezenta un spectacol înfricoșător. Désy a fost lovit, străbătut, formal terciuit în modul cel mai brutal de cazaci.

Așa a luat sfîrșit viața lui Zoltan Désy care a fost o figură eroică în viața politică a Ungariei, ca și pe câmpul de luptă.

Merită să-i se închine o pagină de omagiu și într'un ziar românesc. Căci de mult nu s'a văzut în arena luptelor politice din Ungaria un suflet atât de mare, un caracter atât de franc, și demn, de o distincție și superioritate remarcabilă în cugetare și vorbire. Numele lui a devenit deodată cunoscut în Europa întreagă, prin sarcină foarte puțin plăcută ce și-a luat-o, dar o sarcină eroică de a răscoli mocirla în care se lăfăiesc unii politicieni maghiari. El vedea cum se agită în umbră o încrucișare de patimi, de șirelicuri, de afaceri și compromisuri ciudate și simțea că se sufocă în acest bălcu politic bizar. Și ne mai putând rezista — a scos acel puternic strigăt de protestare și demascare. Acuz. A urmat apoi celebrul proces — indeobște cunoscut — din care s'a desprins aceiaș

figură de cavalier fără de prihană a lui Zoltan Désy.

În cercurile românești, mândreța acesta de om se bucura de simpatii deosebite. Fiind ani de a rîndul în fruntea treburilor administrative din comitatul românesc Dej — el avea urechi plecate cu înțelegere spre acordurile românești. Și 'n anul trecut, când a venit la ordinea zilei chestiunea naționalităților și 'n deosebi problema românească în parlamentul ungar — Zoltan Désy, într'un discurs remarcabil, ca sinceritate, logică și convingere a arătat cum judecă de larg și de frumos în chestia românească, cu grija și cu presimțirea viitorului Ungariei. Dănsul a declarat atunci răsplat că problema naționalităților de o mare complexitate, trebuie

rezolvată nu sub presiunea sentimentului național surescitat — ci cu singele rece, neturburat, și cu spiritul larg de toleranță, eliberat de prejudecăți, avându-se totdeauna în vedere că politică e un joc de forțe și interese — și că interesele și forțele ungurești armonizate cu cele românești — iar nu în vecinic conflict — și asta printr'o dreaptă satisfacere a revendicărilor poporului român, rezultatul ar fi o puternică consolidare a stărilor interne din țara ungară.

Avem dar cuvînt noi români să regretăm dispariția din viața politică ungară a lui Zoltan Désy — reprezentantul robust al unui nou curent de gândire politică în Ungaria, onoarea și floarea unei mici democrații sincere ungare.

Marea bătălie între Varșovia și Ivangorod

Cartierul de presă, 24 Iulie. Luptele cu rușii iau dimensiuni tot mai mari. Din partea rușilor se încearcă tot posibilul pentru a evita primejdia ce-i amenință. Se întregesc toate golurile din armată cu trupe noi, se adună munițiuni, dar totul fără rezultat. Înaintarea armatelor noastre spre Ivangorod și la nord-vest de această cetate, a fost oprită numai după-ee am ajuns la malul stîng al Vistulei. Oștirile noastre urmăresc pe ruși pe un front foarte larg, și la nord-vest de Ivangorod, am aruncat pe ruși

pe malul drept al Vistulei. Căile ferate între Lublin și Ivangorod sunt amenințate de trupele noastre între Vistula și Bug. Pe când la malul stîng al Vistulei, armatele noastre încercuiesc cetatea Ivangorod, armatele la răsărit de Vistula au înaintat tot mai mult pe linia Lublin—Cholm. Intre Bystryca și Vistula rușii au fost respinși dincolo de linia ferată. La Grubiesow am realizat frumoase succese, apropiindu-ne, după atacul nostru, de localitatea Vladimir—Volhinecki, ținând sub foc această linie.

Populația civilă părăsește Varșovia

Cracovia, 24 Iulie. — Știri particulare sosite aci anunță, că acele persoane, cari s'au stabilit la Varșovia după 14 Iulie 1914, au fost expulzate de acolo. Până acum pe acest temei au trebuit să părăsească Varșovia peste 70.000 locuitori — contra celor rămași se pro-

cedează foarte riguros în ce privește controlul.

De asemenea și închisorile au fost evacuate. Până acum 5000 deținuți au fost transportați în interiorul monarhiei. Familiile funcționarilor părăsesc în corpore orașul.

Guvernul român îngăduie acum exportul de cereale

București, 24 Iulie. — Măsurile prohibitive luate anul trecut contra exportului grâului, fasolei, etc., au fost

ridicate acum de guvernul român, în urma excelenței recolte din anul acesta.

Prețul unui exemplar 6 fileri.

DIN ROMÂNIA

O scrisoare a dlui Maiorescu către regele României

»Adevărul« publică următoarele în fruntea informațiilor lui politice:

Se afirmă că regele a primit, zilele acestea o lungă scrisoare din partea d-lui Maiorescu care relatează suveranului asupra întrevederilor cari le-a avut la Viena cu d-nii Tisza și Bethman-Holweg.

România rămîne neutră

— Declarația unui membru al guvernului român. — Un articol semnificativ al „Viitorului” —

Citim în »Dreptatea« din București:

Un membru al guvernului a făcut alaltăieri într'un cerc de intimi următoarele foarte importante declarațiuni:

»S'a convins și »Acțiunea Națională« afară de Mille, că politica guvernului e cea mai bună. Ei spun că au pierdut momentul, dar recunosc și ei că, oricum, acum nu e momentul. Dacă l'am pierdut sau nu, se va vedea la ora socotelilor. Fapt e că România e neutră și va rămâne neutră.«

Semnificativ e și articolul de azi al »Viitorului« care pune pe seama »unui cetățean«, următoarea declarație ce nu poate fi decât gândul însuși al guvernului:

»In joc sunt interesele nu ale unei țări, ci ale unui neam care își afirmă cu energie rostul existenței sale. Astfel fiind, dacă guvernul ar face azi o declarațiune manifestând înclinarea spre una din cele două politici în cumpăna căroră stă, ar trebui să meargă imediat până la consecințele cele mai din urmă ale acestui act de guvern. Or, aceasta însemnând lămurirea unei atitudini, acțiunea, ori care ar fi ea, ar fi evidentă pentru una sau alta din grupările beligerante.

Aceasta vor unii și asta nu se poate. Iată pentru ce, deci, atitudinea cuminte a poporului, așteptarea lui încrezătoare în speranța luminei de mâine, certitudinea că totul va fi dus cu bine și la bun sfârșit, pornește din acel izvor de virtuți românești care ne-a asigurat existența în toate vremurile sub bejenile cele mai grele, în vârtejul împrejurărilor pe care vremea ni le-a hărăzit.«

O măsură bună a poliției din București

Prefectura poliției din București aduce la cunoștința publicului, care pleacă în călătorie, că poate aviza — verbal sau în scris — circumscripția respectivă cu privire la data plecării, localitatea unde merg și numele servitoarelor, cari rămân la locuință, spre a se avea în vedere măsuri de pază și control în timpul lipsei proprietarului sau locatarului.

Transitul din Bulgaria

Atât ministrul de finanțe, cât și cel de lucrări publice au luat toate măsurile, ca tranzitul mărfurilor din Bulgaria să se facă pe cât cu putință mai grabnic.

Împrumut român la Londra

Guvernul român a început negocieri pentru contractarea pe piața Londrei a unui nou împrumut de 125 milioane lei.

Cărbuni din Germania

Pentru începutul luni August se a-

șteaptă un transport de 2000 vagoane de cărbuni din Germania în România.

Guvernul român tratează actualmente pentru cumpărarea unor importante cantități de cărbuni ce vor servi la alimentarea industriilor din țară.

Aceste noi transporturi nu vor putea sosi însă, de cât prin Septembrie.

MERSUL RĂZBOIULUI

La 12 kilometri depărtare de Varșovia

— Rușii au încercat să surprindă trupele aliate printr'un atac în Galiția. — Înaintarea germano-austro-ungară până la frîul de forturi al cetății Ivangorod. — În Kurlanda germanii fac 6550 noi prizonieri ruși. — Două luni dela izbucnirea războiului cu Italia. — O luptă de artilerie pe ghetari. — Situația în Balcani. — Luptele la Dardanele. —

La Berlin a provocat mare entuziasm comunicatul german care anunță că rușii au fost dați îndărăt dincolo de capul de pod lărgit al Varșoviei. După acest comunicat, izgonirea armatelor rusești până la linia Blonie, Nazdarin, Gora Kalvaria, nu înseamnă decît că germanii au ajuns acum la linia de fortificații care protejează Varșovia. Trebuie de observat aci, că după ofensiva lui Hindenburg din luna Noiembrie, rușii au mai construit pe lângă linia veche de fortificații a Varșoviei și câte un cap de pod puternic la fiecărele cale care duce la Varșovia, și anume la Blonie, la Nazdarin și la Gora Kalvaria.

Rușii s'au văzut siliți fața de atacurile extraordinare germane să se retragă dincolo de aceste localități și pe aceste șosele, desfășurându-le ei acum o împotrivire dirză. E unică posibilitate de apărare rusească înainte de forturile Varșoviei — cea-ce înseamnă că trupele germane au ajuns acum la ultimul obstacol în calea cuceririi Varșoviei. Cea mai mică distanță între un cap de pod și forturile Varșoviei e de 12 kilometri.

La Berlin se pune mare încredere în energia teutonică, și că trupele germane vor reuși să înfrângă și cel din urmă obstacol din fața Varșoviei.

Un fapt nou pe frontul rusec, este că mari forțe rusești au încercat eri prin surprindere un atac puternic la nord-est în Galiția între Sokal și Kamionka-Strumilova. Rușii voiau dar să atace pe la spate trupele aliate, ca printr'o spargere a frontului nostru pe aripa dreapta extremă să îngreuiere sau să zădărnicească planul întreprinderii aliaților contra cetății Ivangorod. Dar conducerea armatelor aliate ori cît de grandios e marele plan al ofensivei lor — n'au trecut cu vedere și toate micile detalii și au dus firește grija ca printr'o bună protejare a flancurilor să nu fie surprinse de nici un contra-atac rusec — și astfel au respins și acest nou atac rusec în colțul de nord al Galiției.

De Lublin, Ivangorod și la Narev, trupele aliate înaintează mereu, iar în Kurlanda germanii prin ofensiva lor fericită nu numai că câștigă teren tot mai mare, dar și o pradă tot mai bogată.

Iată acum și cele două rapoarte oficioase de aseară:

Luptele din Polonia de sud și Volinia, precum și la cursul de sus al râului Bug își continuă cursul lor. În contra liniei Kamionka-Strumilowa-Krytiopol-Sokal, unde e construit câte un cap de pod pe malul de răsărit — dușmanul a pornit la atac cu mari forțe. În câteva puncte s'a apropiat până la 300 pași de tranșeele noastre. În alte locuri s'au produs lupte de corp la corp. Dar pretutindeni rușii au fost respinși cu mari pierderi. La sud-est de Sokal, la un atac de flanc îndrăzneț al batalionu-

lui de vânători 10. Kopol, s'a făcut prizonieri, 3 ofițeri și 342 soldați.

La sud-vest de Grubiessow trupele germane au câștigat un important teren. Intre Bystryca și Vistula, trupele arhiducelui Iosif Ferdinand au aruncat pe dușman la Belzyce și dincolo de Wronow. La vest de Vistula, dela gura Piliței în jos, trupele aliate s'au apropiat de fluviul Vistula și de brăul cetății Ivangorod. La Kozienice trupele noastre luptă cu ariergardele rusești. Pe celalte fronturi situația e neschimbată.

Höfer, mareșal locot.

Comunicatul german:

În Kurlanda urmărim pe rușii cari se retrag la răsărit, în lupte neîntrerupte, în cursul căroră am făcut eri 6550 prizonieri, capturând și trei tunuri, multe care cu munițiuni și bucatării de câmp. Trupele noastre s'au apropiat apoi de Narev și de pozițiunile de apărare dela Varșovia.

Înainte de Rozan am luat cu un asalt de baionete fortul Szigi și satul Miluni, făcând și 290 prizonieri. O încercare de ieșire a rușilor din cetatea Novogeorgievsk a eșuat.

În Polonia de sud-est: Malul de vest al Vistulei, dela Ianovice (la vest de Kazimierz) până la granița, e curățit de ruși. În ținutul păduros dela Kuziniec se luptă încă cu ariergarde rusești. Intre Vistula și Bug trupele aliate au reușit să fringă rezistența îndârjită a dușmanului în diferite locuri și să-l silească să se retragă. Pierderile singeroase ale rușilor sînt extra-ordinar de mari.

Șeful Statului major.

LA SUD

Convocarea Camerei grecești

Eri a apărut în Atena un decret regal prin care se convoacă parlamentul grecesc la 3 August. Se așteaptă cu încordare evenimentele politice ce se vor desfășura în Grecia, prin reluarea activității parlamentare. În numele guvernului grec, prim ministrul Gunaris a respins eri energic acușările neîntemeiate aduse de Venizelos, că n'a fost la locul său ca actualul guvern grec să se pronunțe asupra politicii trecute a lui Venizelos.

Ziarul nostru zilnic se află de vânzare la toate gările din ținuturile românești. Prețul 6 fileri.

Cereți dela vânzătorul de ziare, ori dela librăria sau tutungeria din edificiul gării.

TURCIA ȘI DUȘMANII EI — RĂZBOIUL CU ITALIA

— Se sporesc dușmanii Turciei. — Italia e pe cale să-și declare războiul. — Zadarnice atacuri pe toate fronturile. —

În urma încordărilor zadarnice a armatelor franceze și engleze la Dardanele, aliații au provocat Italia ca fără amânare să i-a parte în acțiunea contra Turcilor. Jertfa enormă adusă de aliați la Dardanele, unde nu se cruță nici munițiuni, nici oameni, a fost și va rămâne fără nici un rezultat. Vapoarele de război engleze stau mai mult ascunse, decât submarinele germane se arată aproape de Dardanele. Speranța și nădejdea aliaților se unifică în italieni, cu ajutorul cărora speră să ocupe Dardanelele. Italia va împlini pofta aliaților, ceea-ce nu este garanță deplină, că Dardanelele de fapt vor și cădea.

Rapoartele oficioase turcești aproape zi de zi sunt de același cuprins: toate atacurile englezilor și francezilor respinse. Trupele engleze sunt, cari »trag scurta«, cum s'ar zice, din aceste lupte. Pierderile lor în oameni se apropie de 50.000, după-cum s'a constatat în zilele trecute și în parlamentul englez. Probabil de aceea a trecut pofta englezilor de a continua aproape singuri lupta la Dardanele, de aceea așteaptă sosirea Mesiei — dela Roma.

Un ziar englez critică aspru operațiile engleze la Dardanele

Citim în »Journal de Geneve«:

»Ziarul londonez »Times« comentând raportul generalului Hamilton asupra operațiilor la Dardanele, apreciază cu severitate lipsa de precauții și insuficiența pregătirilor ce caracterizează începutul atacului contra strimtorilor.

— Debarcarea, — scrie »Times« — ar fi trebuit făcută la 17 Martie. Sir Jan Hamilton nu ne spune cauzele pentru care a întârziat până la 25 Aprilie dar ar fi fost o politică bună să declare cu sinceritate că transporturile închinate pentru materialul de război au fost încărcate atât de prost încât au trebuit retrimise la Alexandria unde conținutul lor a fost debarcat pentru a fi încărcat din nou.

Din acest motiv atacul pe uscat ce fusese combinat cu atacul naval n'a început decât la 25 Aprilie. În acest interval turcii și stăpânitorii lor germani au avut timp să întărească în mod extraordinar peninsula Gallipoli ce astăzi este un al doilea Gibraltar. Cu toate acestea amiralii în conferința dela 17 Martie au decis să forțeze strimtorile fără sprijinul trupelor de uscat. Atacul s'a dat a doua zi. Rezultatul militar a fost nul, dar a costat pierderea a trei vase de război, dintre cari unul francez. Națiunea stă gânditoare în fața acestei greșeli de pregătire; a fost o lecție de neiertat.

Amiralitatea credea că va putea forța strimtorile numai cu forțele navale aruncându-se cu capul înainte în Dardanele; ea a arătat limpede turcilor intențiile noastre secrete.

Rugăm pe toți aceia, cari ne trimit bani, să scrie în toate ocaziunile pe cuponul mandatului că pentru ce trimit banii și dacă sunt abonați vechi, ori noi.

Fără această semnare trimițătorul împiedică rezolvarea grăbnică a cererii lui.

— Două luni dela izbucnirea războiului. — O luptă de artilerie pe ghetarii alpiilor. — Încordarea relațiilor între Italia și Turcia. — Un consiliu de miniștri italian. —

Eri, Vineri, s'au împlinit două luni, decât ducele de Avarna, ambasadorul Italiei la Viena a remis ministrului de externe austro-ungar declarația de război.

Trupele austro-ungare ca și flota monarhiei s'au luptat până acum în mod eroic și se poate mândri de activitatea lor în cursul acestor două luni. Flota monarhiei a intrat în acțiune îndată, la izbucnirea războiului, bombardând coasta italiană. Importante unități ale marinei italiene au fost distruse. Pe uscat, toate încercările de invaziune italiană în Tirol au fost respinse, iar în marea bătaie dela Görz la începutul lunii acesteia — italienii au fost respinși cu grave pierderi. De cinci zile se desfășură acum pe acelaș loc o mare bătaie, și rapoartele statului nostru major relevă vitejia și tenacitatea unică a apărării oștirii noastre față de un inamic superior la număr. Lupta continuă și monarhia întreagă urmărește cu mare încordare cursul ei. Comunicatul de aseară anunță:

Comunicatul oficios italian

Luptele dela Görz nu s'au sfârșit încă. Eri artileria italiană a dat foc moderat asupra podului dela Görz. Atacurile îndreptate contra Monte Sabino, le-am respins. În fața frontului de la Podgora cadavrele soldaților italieni zac cu sutele. Toate pozițiile din jurul podului sunt stăpânite de trupele noastre. Landverii dalmațieni s'au distins și de data asta respingând numeroasele asalturi ale dușmanului. La granița p'atoului Doberdo luptele se continuă. Noaptea trecută italienii au dat trei atacuri contra pozițiilor noastre dela Sdraussina, pe cari le-am respins. Tot asemenea a eșuat și încercarea dușmanilor de a veni în apropierea tranșelor noastre din Sdraussina și Palazzo. Încercările mai noi de înaintare ale italienilor la Sez, Permeigliano și Monte Cosich s'au dovedit de zadarnice, ca și cele de până aci.

La centrul Isonzoulei s'au dat numai lupte de artilerie. La Krn trupele noastre au respins atacurile dușmane, cari s'au repetat în decursul nopții și spre ziua. La granițele din Carintia și Tirol nimic de semnalat. Atacul de noapte al italienilor la Monte Piano a fost zădărnice. — Lupta de artilerie este în curgere pe mai multe fronturi.

Höfer, mareșal locot.

— În Tripolitania, la evacuarea garnisoanei din Naluti, comandantul regimentului 92 de inf. căpitanul italian Strippa a fost făcut prizonier de revoluționari. O mare parte a trupelor italiene au fost silit să treacă peste granița la Tunis, ca să afle scăpare.

— Vapoarele comerciale italiene au primit ordin ca să părăsească fără amânare porturile și apele turcești.

— Consulul turc din Milano a provocat pe sușii otomani, ca să se pregătească pentru a putea părăsi Italia, în ori-ce timp.

— Corespondentul de război al lui »Pester Lloyd« a fost Duminecă, 18 Iulie, martor al celei mai mari lupte de artilerie ce s'a dat la izbucnirea războiului cu Italia în regiunea trecătoarei Tonale. Aceasta luptă a urmat pe înălțimi atât de mari, care întrec tot ce s'a pomenit până acum în anele războiului. Poziția principală a italienilor e localitatea Ponte di Legno, la graniță, situată la 6 kilometri de parte de trecătoarea Tonale.

Trupele austro-ungare erau stăpâne pe muntele stîncos și plin cu ghetari, înalt de 3000 metri, care se ridică la graniță. De pe această înălțime se poate urmări cu ochiarele toate acțiunile italienilor jos în vale — dar nu se poate împiedica de focul de artilerie. La 17 Iulie s'a făcut totuși încercarea să se aducă pe aceste înălțimi artileria. Încercarea a reușit și n' a diminețat următoarea s'a deschis focul asupra po-

zițiilor italiene. Ponte di Legno, a fost îndată părăsit de italieni în fugă. Un batalion de alpini sosit tocmai acolo, își vede cazarma distrusă de focul nostru. De atunci Ponte di Legno e pustiu și italienii nu mai cutează să-și stabilească cartierul acolo. În acelaș timp artileria austro-ungară a bombardat punctul de sprijin italian Ponta d'Albiola la Monte Tonale — realizând mari succese.

— Ziarul elvețian »Tagesanzeiger« află din Roma: Presa italiană continuă să combine tot soiul de elemente, pentru a motiva un conflict armat între Italia și Turcia.

— Un nou consiliu de miniștri s'a ținut Joi la Roma, la care a luat parte pentru întâia oară noul ministru italian Barzilai »ministru al teritoriilor anexate« adică cari vor fi anexate după credința italienilor dela Austro-Ungaria. Viceamiralul Viale a raportat despre ultimele operațiuni ale flotei italiene și despre scufundarea crucișătorului »Garibaldi«. Ministrul de război Zupelli a reierat despre situația pe câmpul de luptă, iar ministrul de finanțe Carsano despre împrumutul italian.

— S'a permis în fine la vre-o 20 ziariști italieni și străini să plece pe câmpul de luptă.

Știrile zilei

DEZERTORUL

Dacă nu te mai hrănește
Țara ta și'n țeri străine
Fugi, lucrezi prea omenește,
Și alor tăi le faci un bine.
Dar când fugi lăsându-ți casa
Când e țeara ta 'n strâmtoare,
Este o faptă cum nu-i altă
Mai grozav de jositoare...
Dezertor să fii e crimă
Cea mai lașă dintre toate,
Desertor — român e o vorbă
E ceva, ce nu se poate!...
Cine e fugar, desigur
Este cel mai condamnat,
Un Român curat de sânge
Nu îl țin de așa culpabil.

Haralamb Călămar.

„Neue Freie Presse“ despre recolta din România

În numărul de eri, Vineri, al ziarului vienez, citim următoarele în cronica economică:

»După știrile sosite aci, recolta României din anul acesta, atât calitativ cât și cantitativ este admirabilă, în special recolta de grâu a fost de acum toată adunată. Cum încă din anul trecut au mai rămas cantități însemnate în România, — se evaluează stocul de export la cel puțin 16 până la 17 milioane cvintale metrice.

Gălăgiosul dela vama din Gherla

Domnule Redactor! De mult voiam să vă scriu despre scandalul ce-l face cu noi românii un împiegat dela vama din Gherla. Așteptarea mea a fost zădărnice, căci d-nul Orlovski, așa se numește agentul, de când și-a ocupat postul, pe zi ce merge se arată tot mai curajos pentru a provoca neînțelegeri și gălăgii. Dacă se întâmplă când vii la Gherla cu trăsura și n'ai putut opri caii drept sub lemnul ce e tras peste drum, să te păzească Dumnezeu ce face acest om. Ar fi bine dacă superiorii l'ar învăța cum să-și poarte slujba.

Spânzurarea atentatorilor din Sofia

Din capitala Bulgariei se telegrafiază: Curtea de casație militară a respins recursul făcut de atentatorii dela casino-ul municipal. In consecință, atentatorii principali, Anastasow și Santow vor fi spânzurați azi în mod public.

Prețul vitelor

Budapesta, 23 Iulie.

Au fost aduși azi pe piață 691 viței vii. Au rămas nevânduți 137. Prețul de vânzare: Viței vii cal. I. 210—230, excepțional 232—240 244—260; calitatea mijlocie 192—208; calitate inferioară 184—190 fileri per chilogram. Prețurile au scăzut cu 30—40 fileri. La încheierea târgului prețurile au mai scăzut cu 20 fileri.

Știri privitoare la războiu**Reproșurile Ententei aduse României**

»Baseler Nachrichten« află din București. Ambasadorii Angliei și Franței au atras în mod serios atențiunea guvernului român asupra transportului de mari cantități de părți de mașini din Austro-Ungaria și Germania în Turcia, prin România — deși e vorbă de material pentru tunuri și pentru fabrici de munițiuni. Guvernul român, declară prin »Viitorul« că statistica dovedește că transportul de mașini pentru Turcia, prin România — față de anul trecut a scăzut mai mult decât s'a urcat și de aceea nu este îndreptățită o interdicere a acestui transport.

Rusia nemulțumită de ajutorul Angliei

Ziarele din Copenhaga află că la curtea țarului rusesc domnește mare nemulțumire contra Angliei — fiindcă își rezervă și și cruță forțele ei militare pentru o anumită fază a războiului, probabil pentru vremea când vor urma tratative de pace. Această politică engleză este foarte puțin edificatoare pentru Rusia, tocmai acum când ar aștepta un ajutor energic dela aliații ei, sub forma unei ofensive noi la vest. Se mai aduc învinuiri Angliei, că a târăganat atât de mult acțiunea contra Constantinopolului la începutul războiului, până când rezistența turcească a fost strălucit organizată de Germania. Rusia stă încă la indoială dacă Anglia are într'adevăr intenții serioase de forțare a Dardanelor sau voiește numai să exercite o presiune asupra statelor balcanice. La Petersburg se crede că Anglia pentru a liniști statele balcanice, le-a asigurat că ea nu va tolera nici o dată o dominațiune rusească la Dardanele.

Demisiunea ministrului de justiție rus

Din Petrograd se anunță: Demisiunea ministrului justiției, d. Seglovitoff a fost primită. — Fostul ministru rămâne membru al consiliului imperiului și secretar de stat. Împăratul i-a trimis un rescript binevoitor.

D. Khovostoff, membru al consiliului de Stat a fost numit suplinitor la ministerul justiției.

Un trimis al regelui Angliei la Atena, Sofia și București

A sosit la Sofia generalul englez Guans, care are o misiune specială în statele balcanice. A vizitat mai întâi Atena, s'a dus apoi la Niș, unde a stat două zile și a fost și la cartierul general, iar acum a venit la Sofia.

Generalul călătorește ca trimis al regelui George. Va rămâne câteva zile la Sofia, unde va avea întrevederi cu oamienii politici de seamă și va fi primit în audiență de rege.

De aici își va continua misiunea la București.

„Ardealul insultă“

— Presa din România și acțiunea refugiaților noștri. — Ce răsunet a avut în țară avertismentul organului partidului național român. — O răfuială a unui deputat guvernamental român cu d. Oct. Tăslăuanu. —

I.

Sub titlul »Ardealul insultă« ziarul bucureștean »Dreptatea« face următoarele reflecții la articolul apărut în ziarul »Românul« despre care ne-am ocupat și noi în care se dă o lecție meritată refugiaților noștri calomniatori:

»Ași fi vrut să văd azi în »Epoca«, sub rubrica »Ardealul vorbește«, articolul »Românului«, sosit ieri în București.

»Epoca« nu-l reproduce, deși pentru »Epoca« e scris și pentru acel »Ardeal« care vorbește în coloanele ei.

»Ardealul« »Epocei«, vorbind despre d. dr. Theodor Mihali, presidentul clubului național din Ungaria, îi spune acestuia: »spion ungar«.

Pentru ce?

Fiindcă d. dr. Theodor Mihali, rămânând la locul lui, nu poate ține discursuri ca cei ocrotiți de o fugă binefăcătoare; fiindcă d. dr. Theodor Mihali nepricepând să lase poporul ce i-a încredințat toate nădejdiile și aspirațiile lui, fără privigherea unei conduceri și ocrotiri reale, n'a venit în București să facă fraze la »Arenele romane«, să bea șfarturi la »Imperial«, să pună la cale mănoase afaceri de export ori să scrie la »Epoca« împotriva frunțașilor politici ai țării. Pentru aceea, d. dr. Theodor Mihali e, firește, »spion neamț«.

Pentru că cel rămas acolo, în mijlocul popoului, a nenorocirilor și a desnădejdiilor acestuia, nu înțelege să îndemne la revoluția pe care o propune d. Goga din siguranța bunului confort găsit la București, — pentru aceea d. Mihali e un trădător. Ce ușor e să faci un articol pentru »Epoca« din liniștea unui elegant biuro, mobilat cu un gust rafinat și bine sprijinit de generozitatea »opinie publice«, și ce firește e să te miri că d. dr. Theodor Mihali rămas în Ardealul jalei, nu are »curajul« pe care îl simți d-ta, în elegantul d-tale apartament din București, scumpe martir refugiat pentru o cauză ce nu e cu d-ta, aici: ea a rămas în urmași, acolo, acolo unde se plânge și unde nu se poate scri și ține discursuri!..

Noi vă iubim, fraților ardeleni sosiți între noi, și d'aceia n'am ști cum să tăcem mai bine ca să vă facem traiul cât mai bun. Un lucru, însă: nu cutezați să credeți că aveți dreptul la mai multă dragoste din parte-ne decât cei, cari — cu firi mai puțin pribege sau mai puțin.. oratorice — s'au îndărătnicit să rămână la postul lor. Gândiți-vă că în Ardealul, în care spuneți că ați lăsat inima voastră, aducând aici, în siguranța confortului bucureștean numai trupurile voastre și elocința voastră revoltată, aceea nu pot fi așa de viteji ca voi, — în orice caz nu se pot viteji în acelaș chip ca voi. Acolo sunt spânzurători, sunt procurori, sunt temnițe, — aici, la noi — la voi, adică, fraților! — sunt doar cafenele, afaceri de export, săli de intruniri cu aplauze generoase, ziare libere, apartamente și mobile elegante! E o deosebire care, luată în seamă, vă va face să nu disprețuiți atâta pe cei lăsați în urmă.

Ei stau acolo de pază și de veghe. Ei se mulțumesc să aștepte trăind suferința întreagă a unui neam, — e mult mai ușor, dragilor frați, să îndemni de departe, sigur și fără grije! Căci, doar, nu se poate cere tutulor Ardelenilor să fugă, — vai! Bucureștii au prea puține cafenele, ca să-i încapă, și apoi — de-ar fi venit toți Ardelenii aici n'am mai fi avut nevoie să mergem la războiu: noi suntem din aceia cari ne-am mulțumii chiar numai cu Ardelenii fără Ardeal!

Și dacă cele trei milioane de țărani — și aceea constituie Ardealul adevărat, fraților! — au trebuit să rămână acolo, de ce insultați pe cei cari au socotit că e mai bine și mai românesc să rămână cu ei.

II.

Am publicat ieri răspunsul ce-l dă ziarul guvernamental »Viitorul« la articolul violent publicat de d. Oct. Tăslăuanu, fostul director al revistei »Luceafărul« în »Epoca«, despre »Corupția presei«. Acum în ziarul »Moldova« deputatul guvernamental d. Simionescu Râmnicănu apreciază în acest fel ieșirile violente ale d-lui Tăslăuanu:

Sprijinul nostru? Dar oare când d. O. Tăslăuanu necinstește România întreagă, prin învinuiri din cele mai înjositoare, — lipsa de solidaritate națională!, — când toată socoteala ocărnuirei noastre și a scrisului ce susține fie ocărnuirea, fie ce mai e românime pe pământ e pusă de d-sa numai în seama mituireii; nu face d-sa fără știință poate, slujbă de înjosire, de depreciare, a țării noastre care trebuie să-i dea sprijin și sălășuire, nu compromite autoritatea noastră morală într'atâta, încât străinătatea să ne poată spune odată: »ce necesități de întregire, ce cohesiune a sentimentelor naționale; singuri ați mărturisit că credințele ce profesăți sunt cumpărate pe bani?«

Și cu atât mai vinovate sunt aceste necinstiri, care dau dreptul străinătăței să ne disprețuiască, cu cât ele sunt întemeiate pe neadevăruri, par'că vrășmași ar fi aceia ce le nascocesc, nu trup din trupul nostru.

D. Tăslăuanu spune că de Basarabia abia se vorbea. Dar dacă ți s'ar cere o pildă, una singură, din vre-un număr din trecut al majorității gazetelor noastre și d-ta din conștiințiozitate și remușcare că ai vorbit neîntemeiat, ai purcede cu adevărat să le cercetezi, vei găsi desigur numerile de doliu dela centenarul răpirei Basarabiei, vei găsi poate Basarabia îndelung pomenită, ba la sosirea țarului la Constanța, ba la vizita Prințului Carol la Petersburg, vei găsi Basarabia în dările de seamă dela manevrele noastre din timp de 40 de ani, o vei regăsi în discuția din jurul fortificațiilor; nu vei găsi însă vre-o problemă susținută de marii noștri politicieni, (cu care d-ta crezi că-ți împarți astăzi gindul?!), în pilda cuceririi Transilvaniei, nu vei găsi că vre-unul din aceiași politicieni să fi atacat alianța noastră cu puterile centrale.

Făcut-ai vreodată d-ta d-le Tăslăuanu încercarea să te închipui în pielea unui basarabean? Făcut-ai această sfortare ca să-ți închipui, ce se petrece în sufletul unui biet basarabean, — căruia acum 40 de ani d-ta i-ai fi cerut ajutorul frățesc, cum ni-l ceri nouă astăzi — când îi e dat să citească azi în unele gazete românești »că va fi zi de doliu când vom realipi Basarabia la țara noastră«?!

Află d-le Tăslăuanu, că între cutare domn basarabean și cutare domn transilvănean, românul din regat nu poate face nici o deosebire; căci dacă ar face și ar spune de pildă că d-ta ești mai de seamă, ar trebui să mărturisească indirect, că sistemul unguresc, de ocărnuire, a fost mai îngăduitor cu desvoltarea supușilor săi decât cel rusesc, și de ar fi sau de n'ar fi așa, nu vrea azi un bun român s'o spue!

Firește aveți dreptul să vă plângeți, aveți dreptul să ne cereți vegherea la soarta voastră; nu aveți însă dreptul să ne înjosiți mai rău ca vrășmașii, și mai ales n'aveți dreptul să ne cereți a ne lepăda de tot ce mai e românime atară de d-voastră. Și nu veți fi adevărați români decât numai din clipa când veți prețui deopotrivă pe toți românii din toate ținuturile românești, altfel.. nu va fi vina noastră, dacă în loc să vă spunem tot »noi«, vom trebui să vă deosebim ca »transilvăneni«!

Interesele națiunei întregi înainte de a provinciilor în parte!

Editor și redactorul responsabil: D. Birăuțiu
Tipografia »Poporul Român« VII., Ilka-utca 36.